

UNITAT DIDÀCTICA per a cycle superior de Primària

Parlant la gent s'entén

Objectius*

1. **Abordar la resolució** de conflictes a partir de situacions properes a l'alumnat.
2. **Aprendre a posar-se** al lloc de l'altre, fomentant el diàleg i la pràctica d'escoltar activament.
3. **Diferenciar** la violència del conflicte.

Esquema d'activitats *

1. El cas d'en Carles. Buscant solucions.

Dilema moral a partir de la situació que viu un testimoni.

Aquesta activitat també és adequada per al primer cycle d'ESO.

2. Què té a veure el cas d'en Carles amb la nostra realitat?

Debat en grup a partir de la reflexió i dels comentaris extrets del cas.

3. Conclusions.

Exposició col·lectiva del que s'ha après.

Desenvolupament de les activitats i orientacions didàctiques*

El professor o professora introduirà l'activitat dient que al DENIP, el Dia Escolar de la No-violència i la Pau, moltes vegades es parla sobre la Pau o sobre la Guerra amb la mirada posada en el conjunt del planeta (Pau mundial o Guerra entre països), i "oblidem" conflictes que tenim molt a prop nostre.

1. El cas d'en Carles (activitat vàlida per a primer cycle d'ESO)

En Carles és un alumne de 5è que ha trobat el seu quadern de matemàtiques als lavabos del col·legi, guixat amb insults i amb dibuixos de genitals. La Marta, una companya de classe, li ha explicat, amb la condició que no ho digui a ningú, que va veure com en Joan agafava el quadern de la seva motxilla i hi escrivia. Un altre grupet de companys també ho van veure, però no van dir res.

En Joan és un nen que va a la mateixa classe que en Carles i que moltes vegades es riu d'ell. Molts nens i nenes li segueixen "el joc" rient-li les bromes; si formes part de la seva colla no et passa res.

Abans que passés això del quadern, les primeres vegades que en Joan es ficava amb ell, en Carles ho deia al tutor (en Joan havia hagut de demanar-li disculpes després que el tutor li cridés l'atenció). Tot i així, en Carles no ha dit res de les agressions posteriors (ni als seus pares ni al seu tutor), ja que en Joan i la seva colla el van amenaçar de fer-li alguna cosa pitjor si tornava a xerrar.

Aquest cop, després d'això del quadern, en Carles ha decidit fer el mateix: no explicar-ho ni al tutor ni als seus pares.

Buscant solucions

Imagina que el cas d'en Carles passa a la nostra classe. Quina solució adoptaries tu entre les tres següents?

Solució 1:

Els nens i nenes de la classe decideixen parlar amb el tutor per explicar-li el que està passant entre en Carles i en Joan. Troben que val més dir-ho, ja que així evitaran que en Joan es posi amb ells. Si hi van en grup serà més fàcil que si hi va un sol.

Solució 2:

Els nens i nenes de la classe estoven en Joan i els seus amics.

El millor és pagar-los amb la mateixa moneda. El tutor els ha renyat moltes vegades, però no serveix de res perquè després es vengen del nen o de la nena que ha xerrat. A en Xavier li van prendre el berenar i li han robat els diners que duia per comprar-se llaminadures; a en Pep el van tancar al lavabo perquè no pogués entrar a l'hora, i a molts més nens i nenes ens insulten o ens escupen. El millor és una bona pallissa, perquè aprenguin la lliçó! Som molts més que en Joan i la seva colla. Així ens tindran por i ens deixaran en pau.

Solució 3:

Tots els altres nens i nenes eviten parlar de la situació per no complicar-li la vida a en Carles.

Potser val més no dir res i evitar tenir problemes amb en Joan. Una vegada, a en Joan el van expulsar una setmana per pegar una nena al pati i ell i la seva colla es van dedicar a perseguir la nena pel carrer i a llençar-li pedres. Tots vivim al mateix barri. Val més no dir res; si ho fem, no podrem jugar al parc.

Se'ls comenta que s'han de posicionar sense deixar-se portar pel que farien els altres companys i companyes (potser la manera més fàcil d'aconseguir-ho és que cada alumne ho faci primer al quadern i que després es formin els grups).

Pensa i escriu amb els companys i companyes que han escollit la mateixa solució que tu, les raons per les quals heu escollit aquesta solució. Després haureu d'exposar-les i defensar-les davant dels altres grups.

El professor/a ha de formar tres grups de treball (un per a cada solució) segons les decisions dels alumnes. Si alguna solució l'escullen pocs alumnes, s'intentarà convèncer altres nens i nenes perquè també l'escullin. És important que pensin arguments per defensar la seva decisió. Quan faci una estona que treballen en grup, cadascun dels grups (amb un portaveu o més) haurà d'exposar els arguments pels quals ha escollit la seva solució.

Les tres postures que es proposen a l'alumnat estan dins el marc de resolució de conflictes:

- 1) Solució basada en el diàleg;*
- 2) Solució basada en una reacció agressiva,*
- 3) Solució basada en la inhibició ineficaç.*

Qüestions per analitzar després de l'exposició dels grups:

- 1.- Quina creieu que és la millor solució? Per què?
- 2.- Se solucionaria així el problema tant per a en Carles com per a en Joan?
- 3.- Per què en Joan es posa amb en Carles? Com creus que se sent en Carles? I en Joan?
- 4.- Els nens de la colla d'en Joan són responsables de les agressions? Per què li segueixen el joc?
- 5.- Quina mena d'agressions ha patit en Carles?

Quan analitzem un conflicte hem de tenir en compte tots els actors implicats. El debat hauria de mostrar que tots i totes són responsables de la situació. Un altre aspecte per treballar és el de que la violència pot ser tant verbal com física.

2. Què té a veure el cas d'en Carles amb la nostra realitat?

- Creus que hi ha molts conflictes al centre? Per què?
- Tots els conflictes són negatius?

Després de respondre aquestes preguntes, és el moment de comentar que els conflictes formen part de la vida i que, en ocasions determinades, poden conduir a la violència. Caldrà establir la diferència entre conflicte i violència: els conflictes formen part de les relacions humanes; la violència és una manera d'actuar o d'intentar "resoldre'ls". Per això, per millorar la convivència i prevenir la violència, és fonamental aprendre a resoldre conflictes de manera constructiva (pensant, dialogant, negociant, etc.).

- Com et comportes davant un conflicte? T'hi involucres?, en passes totalment?, poses els mitjans per intentar-lo resoldre?... Per què?

L'anàlisi s'ha de guiar per treballar l'aspecte més emocional dels conflictes i les seves causes, amb l'ajut de les pistes següents:

- Deducir la millor manera de resoldre el conflicte (tant per a l'agredit, com per a l'agressor) que inclourà fomentar el diàleg i la pràctica d'escoltar activament, sabent diferenciar conflicte de violència.
- Pensar les raons per les quals cada personatge actua com actua davant les agressions (impotència – Carles, por – companys, cridar l'atenció – Joan, evitar burles i cridar l'atenció – colla d'en Joan).
- Saber que els conflictes són elements inherents a la vida personal i social, i que es desenvolupen en tots els ambients: familiar, escolar, veïnal, etc. Els conflictes no són necessàriament negatius; depèn de la manera com s'afronten, es regulen i es resolen. Per això és necessari reconèixer-los i no allunyar-los ni apartar-los.
- No perdre de vista que els agredits i els agressors són persones. Cal posar-se al lloc de l'altre i respectar-lo per viure en pau. Recordar que "el respecte cap a l'altre és la base de totes les relacions personals".
- Transmetre a l'alumnat que, encara que durant la resolució dels conflictes hi poden haver moments durs i de patiment, també poden representar una oportunitat per créixer i madurar. Saber que, moltes vegades, les diferències ens enriqueixen, i que no admetre-les és una mostra de la nostra manca de tolerància cap als altres.
- Destacar que les situacions de violència que tenen lloc al nostre centre, a la societat i al món es desenvolupen quan perdem el respecte cap a l'altre i/o cap a nosaltres mateixos, i es mantenen quan callem les agressions que veiem o que patim.
- Així mateix, analitzar per què no sabem solucionar els conflictes de manera dialogada i constructiva, sense recórrer a la violència.

No ens sembla convenient fer servir la paraula bullying, si bé segurament apareixerà al llarg del debat. En aquest cas, s'ha de plantejar la importància de la resolució pacífica dels conflictes com a mitjà per no arribar a situacions extremes. S'hauria d'evitar la visió alarmista tan freqüent en els mitjans; comenteu que en els mitjans es parla molt del tema, però només quan la situació ja ha arribat a un extrem. Plantegeu la necessitat d'actuar abans, i que això és responsabilitat de tots.

3. Conclusions

Posar per escrit, en murals o en paper d'embalar, les conclusions que els i les alumnes han extret de les activitats realitzades.

Per acabar l'activitat, es pot convidar els nois i noies a recollir les conclusions de l'activitat en un mural. Aquest mural pot quedar exposat a la classe o en un altre espai del centre, i també es pot utilitzar en l'acte simbòlic per al DENIP.

El cas d'en Carles

En Carles és un alumne de 5è que ha trobat el seu quadern de matemàtiques als lavabos del col·legi, guixat amb insults i amb dibuixos de genitals. La Marta, una companya de classe, li ha explicat, amb la condició que no ho digui a ningú, que va veure com en Joan agafava el quadern de la seva motxilla i hi escrivia. Un altre grupet de companys també ho van veure, però no van dir res.

En Joan és un nen que va a la mateixa classe que en Carles i que moltes vegades es riu d'ell. Molts nens i nenes li segueixen "el joc" rient-li les bromes; si formes part de la seva colla no et passa res.

Abans que passés això del quadern, les primeres vegades que en Joan es ficava amb ell, en Carles ho deia al tutor (en Joan havia hagut de demanar-li disculpes després que el tutor li cridés l'atenció). Tot i així, en Carles no ha dit res de les agressions posteriors (ni als seus pares ni al seu tutor), ja que en Joan i la seva colla el van amenaçar de fer-li alguna cosa pitjor si tornava a xerrar.

Aquest cop, després d'això del quadern, en Carles ha decidit fer el mateix: no explicar-ho ni al tutor ni als seus pares.

Imagina que el cas d'en Carles passa a la nostra classe. Quina solució adoptaries tu entre les tres següents?

Solució 1: Els nens i nenes de la classe decideixen parlar amb el tutor per explicar-li el que està passant entre en Carles i en Joan. Troben que val més dir-ho, ja que així evitaran que en Joan es posi amb ells. Si hi van en grup serà més fàcil que si hi va un sol.

Solució 2: Els nens i nenes de la classe estoven en Joan i els seus amics. El millor és pagar-los amb la mateixa moneda. El tutor els ha renyat moltes vegades, però no serveix de res perquè després es vengen del nen o de la nena que ha xerrat. A en Xavier li van prendre el berenar i li han robat els diners que duia per comprar-se l·laminadures; a en Pep el van tancar al lavabo perquè no pogués entrar a l'hora, i a molts més nens i nenes ens insulten o ens escupen. El millor és una bona pallissa, perquè aprenguin la lliçó! Som molts més que en Joan i la seva colla. Així ens tindran por i ens deixaran en pau.

Solució 3: Tots els altres nens i nenes eviten parlar de la situació per no complicar-li la vida a en Carles. Potser val més no dir res i evitar tenir problemes amb en Joan. Una vegada, a en Joan el van expulsar una setmana per pegar una nena al pati i ell i la seva colla es van dedicar a perseguir la nena pel carrer i a llençar-li pedres. Tots vivim al mateix barri. Val més no dir res; si ho fem, no podrem jugar al parc.

Després de comentar-ho amb el meu grup, hem decidit que la millor solució és:

I les raons són: